

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Cifre înspăimântătoare.

»Al cui e pământul, a aceluia e țeara« — spuneam în numărul trecut că se zice și că e și adevărat. Va să zică să ne străduim a pune stăpânire pe cât mai mult pământ, pe cât mai multe *averi*, ca să putem ajunge la stăpânire în țeară, peste o parte a ei, ori peste ea toată.

De astă-dată însă trebuie să întregim nițel vorba: Să ne străduim a pune stăpânire pe *averi* tot mai multe, dar' să grijim și de aceea, ca sporind în *averi*, precum de fapt sporim, *să nu scădem în număr ca locuitori, ca popor, ci să sporim și în privința asta!*

Și, durere, dacă vorbind despre *averi*, am avut norocul a pute scoate la iveală că în ele sporim: vorbind de sporierea noastră *ca popor*, nu mai suntem așa de norocoși ca dincolo. Ori cel puțin numărarea unei părți a poporului nostru, în anual trecut 1898, așa ne arată și așa ne face să credem. Ne gândim aci la cifrele despre starea populației, cari s'au scos la iveală în sinodul de estan al bisericii gr-or române la Sibiu. Și eată ce a reeșit din aceste cifre, ca sfârșit a numărării populației gr-or române din Ardeal:

A eșit la iveală, că *numărul familiilor române*, numai în sinul bisericii gr-or din Ardeal, *a fost în 1898, cu 1762 mai mic decât fusese în 1899!* Au fost 163.526 față de 165.288 în anul trecut!

A eșit mai departe la iveală, că *numărul sufletelor* în aceeași biserică, *a fost și el cu 2898 mai mic ca în 1897!* Erau de toți 735.640 față cu 738.538 suflete în celalalt an!

A eșit, în urmă, la iveală din aceeași numărare a credincioșilor, că *nașterile au fost în 1898 cu 2760 mai puține ca în 1897!*

Toate aceste scăderi într'un singur an și într'o singură archidieceasă românească, în cea gr-or de Sibiu.

Dar' gândiți-vă că pe lângă asta mai avem tot în Ardeal o archidieceasă gr-cat. românească, de Blaj, și o episcopie a Gherlei, apoi afară de Ardeal avem episcopiile de Caransebeș, Lugoj, Arad și Oradea-mare — în care încă n'avem cuvinte să spunem că stările vor fi fost mai bune, căci din același popor sunt alcătuite.

Atunci cât de mare va fi pierderea și decreșterea poporului nostru din toate la olaltă socotit?

Eată o întrebare care trebuie să pună pe gânduri pe tot Românul cu durere de inimă și cu grije pentru neamul nostru românesc și pentru viitorul lui pe aceste plaiuri!

Azi e lucru dovedit, că toate popoarele *creșc*, să sporesc an de an cel puțin la 20 oameni cu unul. Poporul care stă pe loc, nesporindu-se în număr, deja e primejduit în ființa lui, căci ajunge a fi copleșit de cele sporitoare din jur de sine.

Dar' apoi poporul ce nici măcar în loc nu stă, *ci dă chiar înapoi*, ce va fi de el?

Eată de ce cifrele de mai sus, scoase din datele oficioase ale bisericii gr-or. ardelen, le putem numi cu drept cuvânt *însăimântătoare*, și asupra lor trebuie să stăruim, cercând a trezi și în poporul nostru grija care în noi de mult s'a trezit cetindu-le, și cu grija deodată să trezim și dorința și străduința, de a lucra pentru a pune stavile lățirei mai departe a acestui rău pustiitor!

Căutând după izvorul răului, după pricinile lui mai deaproape, am aflat, că mai ales două ar fi ele: *moartea prea mare a copiilor* la poporul nostru și *părăsirea țerei* de către prea multe familii, ce iau lumea în cap și se duc unde le-a milui D-zeu. Din astea apoi vin scăderile în numărul *famițiilor* și a *sufletelor*, deci a populației peste tot.

Contra răului din urmă, părăsirea patriei, ne-ar fi greu de tot să luptăm. E sărăcie mare și omul sărac pleacă dus de visul de fericire că doară airea e *»mai bine«*, deși de cele mai multe ori află și mai rău și sau vine acasă ca vermele la hreanul din care a eșit, sau se rușinează să mai vie și să poape pe acolo. Tot' ce am pute face e, să dăm bunul sfat tuturor, *să stee unde sânt*, căci omul deprins cu traiul într'o țeară, cu greu se va deprinde cu cel din altă țeară, și prin plecare să-și caute norocul, mai mulți să nenorocesc de câți să norocesc. Unde vedem porniri de plecare, să dăm sfat oamenilor să stee aci, că bun lucru facem.

Făț de răul al doilea, care el e cel mai mare: *moartea copiilor*, față de aceasta am pute face mult și suntem datori cu toții a face tot ce putem! E prea adevărat că la noi copiii mor în un număr grozav de mare, și mor pentru o singură boală: *îngrijirea cea rea*, adesea criminal de rea, a părinților, de ei!

Am căutat și am pus față în față morțile copiilor în oras, cu morțile copiilor la sate, mai ales la satele românești. Și 'ți-se face părul măciucă de ce îți arată asemnarea! Pe când în oras, dacă numai vre-o boală nu dă între ei, apoi din 10 copii până la 5—6 ani abia moare unul, pe atunci din același număr și în același timp la satele noastre mor câte 5—6 copii! Aproape peste tot locul mai mult ca jumătate.

De unde vine asta? Din *grija cea rea* de care au parte copiii la sat, față de cei din oras! Din hrana rea și la cea vreme dată, din spălarea fără grijă și din ținerea lor închiși în case cu puțină lumină și cu aer stricat, une-ori neschimbat de săptămâni întregi! Aceste rele trupșorul slăbuț al copilului nu le poate birui și îl vezi numai azi mai slăbuț și mai palid, mâne și mai tare, poimâne bolnav și dincolo mort!

Aceasta e o mare fărădelege ce trebuie să apese pe sufletul fiecărui părinte a cărui copil a murit cu zile din reaua lui îngrijire, — și contra acestor rele trebuie să ne punem pe lucru. *Curățenie* și ear' *curățenie*, mai presus de toate, să dăm unui copil, atât pe trupul lui, cât și în aerul în care trăește! Și apoi hrană potrivită, la timp dată. Și atunci nu numai nu vom mai scăde ca număr, spre bucuria dușmanilor cari ne doresc stingerea de pe fața pământului, ci vom spori și ca număr și ca putere și ca avere, cât al nostru va fi viitorul!

Ca să venim în ajutorul celor lipsiți de învățatură, noi vom da în numărul viitori, câteva îndrumări alese și cunoscute de bune despre îngrijirea copiilor.

Sărbarea în memoria lui Petöfi. Pe când Românii erau adunați la *Seliște*, la adunarea fondului de teatru român, Maghiarii au sărbat aducerea aminte a poetului lor *Petöfi*, care a căzut în luptă la Sighișoara la 1849. S'au făcut sărbări în Pesta, în alte părți ale țerei și la *Sighișoara*, unde *Petöfi* are o statuă. La Sighișoara s'au adunat mulți Săcui, apoi domni din Pesta etc. Au fost și Sași, dar' *Români nu*, pentru-ce s'au și supărat foile maghiare. Un singur Român a fost de față, deputatul *Dr. Nicolae Șerban*, care în loc să meargă la adunarea românească din *Seliște*, s'a dus nechemat la *Petöfi*. Rău a făcut dl deputat.

La Sighișoara s'a făcut mare tămbălău, despre care însă eată ce scrie o foaie unguerească:

„**TYPOGRAPHIA**“, organul lucrătorilor tipografi din Ungaria, îi ia în bătaie de joc pe cei-ce au sărbat memoria lui *Petöfi*, fiind toți oameni de poziție înaltă și oameni cu stare, pe când *Petöfi* a fost un sărac și a fost apărătorul celor dela glie. Pentru ei a făcut el revoluția! Organul numit scrie apoi astfel:

»Ce ni-a rămas nouă din revoluțiune? Asuprire și o frunousă aducere aminte despre *Petöfi*: ba să fim drești, ni-a mai rămas ceva; ni-a rămas să vedem, cum contemporanii lui *Petöfi*, *Iacobinul* de odinioară *Pulszky*, *republicanul general Perczel Moricz* și scriitorul *Jókai*, au devenit astăzi *stâlpii societăței!* Ferice de tine *Petöfi!* Ai murit luptându-te; ai

murit pentru ideile tale și așa n'ai mai ajuns să vezi cu ochii tăi năpărlirea contemporanilor și tovarășilor tăi de principii. Acești farisei și pitici urmași ai tăi au căutat să-și achete falsă lor venerațiune față de tine prin două statue miserabile: una e în Budapesta, cealaltă pe câmpia de lângă Sighișoara. Dar' nici cea dintâi nu 'ți-au ridicat-o ei, ci un adorator al tău, Reményi Ede, vestitul artist, a acaparat-o de undeva din Europa".

Bun testimoniu pe seama patrioților nostri!

SE ÎNCEP PROCESELE.
In „Tribuna“ de Joi cetim: Azi s'a înmanat redactorului nostru responsabil, dlui Andreiu Balteș o citațiune prin care e provocat a se presenta în 19 August la judele de instrucție Gödri Sándor. Asemenea și dlui Dresnandt era să 'i-se înmaneze o astfel de citațiune, dar' dînsul nu mai e în Sibiu.

De sigur avem în prospect un nou proces de presă, reclamat de — era nouă!

Abzicerea Țarului. „Times“, marele organ englez din Londra a alarmat presa europeană cu știrea sensațională, că Țarul Rusiei are de gând să abzică de tron. Foile sosite mai târziu dau de minciună însă această știre în modul cel mai hotărît.

Memorandul Sârbilor. Foia sârbească „Branik“ scrie, că memorandumul celor cincizeci și patru de membri ai congresului sârbesc, adresat Monarchului, a fost studiat din partea guvernului maghiar și a fost retrimis M. Sale, cu propunerea făcută din partea guvernului, ca M. Sa să-1 iee prea grațios la cunoștință.

Adunarea teatrului național.

În descrierea frumoaselor lucruri, ce s'au petrecut Dumineca trecută la 30 Iulie și zilele următoare la Seliște, din prilejul adunării societății pentru fond de teatru român, am ajuns până la petrecerea populară dela Netedu, care s'a ținut Luni d. a.

Petrecerea populară.

În șirul festivităților, ce s'au dat din prilejul adunării fondului de teatru, petrecerea populară dela Netedu a fost una din cele mai splendide, deși n'a fost deplin favorizată de timp.

Pe la trei oare după prânz spațioasa piață a Seliștei era plină de oameni. Tabloul era admirabil. O mulțime nemărginită de bărbați și femei, domni și doamne, mândre fete seliștene, voinici ficioși îmbrăcați în haine de călușeri, grupe lângă grupe, așteptau veseli semnalul de plecare. Eleganțul port seliștenesc prevaia, cu atât mai mult, căci o mulțime de doamne și domnișoare se îmbrăcase în acest minunat port.

La semnalul dat de vrednicul notar Hențiu convoiul se pune în mișcare. În frunte mergea muzica, înțonând mărșelul nostru imn național „Deșteaptă-te Române“, apoi veniau înșirați doi câte doi voinicii călușeri, cu brîne tricolore, urmați de fruntași și de mulțimea publicului.

Și haid, la Netedu.... Netedul este un loc plan, în depărtare de 20—25 minute dela orașel, împrejmuit cu dealuri păduratice. În mijloc se află un rondo pentru dans, ear' dînsus sînt mese, cari te invită să te așezi la ele, dacă nu preferi a te tolăni pe coastele dealurilor pe iarbă verde, la umbra de ștejar. Un drum făcut duce la acest loc drăgălaș, care azi a fost împoporat de sute de oameni veselnici.

Lungul convoiu încă nu părăsise ultimele case, când puternice strigăte de „să trăească“ vesteau din depărtare, că fruntea convoiului, călușerii, sînt la țintă. Sosind întreg publicul un nou tablou, idilic și drăgălaș se infățișa privirei. La mijloc, în rondo, s'a încins o „horă mare și frumoasă“, ear' jur împrejur se aflau sutele de privitori, așezați la mese și pe iarbă, până sus pe coastele dealurilor, la umbra arborilor, contrastând frumos culoarea prevalentă albă și curată a portului seliștenesc, cu verzura pădurei. Domni și doamne, fruntași selișteni, preoți venerabili petreceau împreună cu veselie și priviau la unduțaile horei.

Deodată își fac intrarea în rondo călușerii și 'mi-ți bat pămîntul în tact regulat, jucând admirabil Călușorul și Bătuta, ear' în fine sînt răsplățiți cu frenetice aplause.

Dansul urmează cu vioiciune mai departe, întrerupt din când în când de cântări și declamații de-ale unor tineri, meșteri în ale predărei, cum este Comanescu, Bârșanu etc.

Petrecerea devine tot mai animată, veselia tot mai mare, când deodată cerul se întunecă și o ploaie de vară pune capăt petrecerei. Publicul răbduriu se retrage sub corturi și arbori, așteaptă să înceteze ploaia, sperează... dar' de giaba, cerul n'are milă, varsă mereu pi-

curi argintii, ear' publicul între 6—7 ore se resfiră spre oraș...

Astfel a fost petrecerea dela Netedu. Sosiți în oraș ploaia a încetat și dansul și veselia s'a continuat în pavilionul elvețian până târziu în noapte.

Cu veselie s'au început festivitățile, vesele s'au sfîrșit și cine a avut fericirea a lua parte la ele, neuitate îi vor fi, cu atât mai mult, căci fondul și timbrul lor a fost acel sentiment veritabil românesc, căruia afară de Seliște, nu în tot locul îi află părechea...

Serbările de Marți.

Pentru Marți, ziua de prorocul Ilie s'au continuat serbările, făcându-se excursiuni la „Fântâna Foltii“.

Aici, la rondoul de pe deal a fost o petrecere foarte plăcută cu cântări și jocuri. ear' seara s'a continuat petrecerea la hotelul comunal.

Întreaga zi „exposiția“ a fost deschisă și cercetată de un foarte numeros public din loc, jur și Sibiu, Români și străini veniți anume spre acest scop.

Cu trenul de Mercuri dimineața dl Iosif Vulcan a plecat spre casă, fericit și mulțumit de isbânda adunării. A fost petrecut până la gară de comitetul aranjator dimpreună cu o frumoasă cunună de dame. Aici 'și-a luat rămas bun dela toți, cu o frumoasă vorbire de adio.

„Familia“ despre Seliște.

Foia „Familia“ dela Orade a reprodus în numărul seu dela 30 Iulie c. articolul din fruntea „Foi Poporului“ (nr. 28) în care noi am arătat însemnătatea adunării dela Seliște, ear' în numărul seu 30 dela 5. Aug. făcînd o dare de seamă despre adunare și serbări, scrie între altele următoarele:

„Nota caracteristică a adunării a fost țărănimea. N'am mai văzut adunare culturală românească, la care țărănimea să fi luat parte într'un număr atât de mare. Pe câți nu 'i-a mai încăput sala, au umplut curtea și strada, formînd un minunat stafaj, ale cărui podoabe încântătoare erau frumoasele Seliștene în admirabilul lor costum pitoresc. Și nu s'a depărtat nimeni, au stat locului, fericiți că pot saluta în comuna lor o adunare culturală românească.

Și în capul țărănimei, fruntași și toți conducătorii poporului, stărîind fiecare să dea partea sa de muncă, contopîndu-și toți activitatea într'un întreg armonios, spre a arăta românimeii adunate din toate părțile ce este Seliște. Nu știam ce să admirăm mai mult: țărănimea aceasta deșteaptă și inteligentă, — ori pe conducătorii ei, cari își îndeplinesc atât de minunat misiunea frumoasă ce au. Am felicitat și pe unii și pe alții și am simțit o mîndrie văzînd o comună românească de model.

FOITA.

Tîrgurile Reteagului.

— Ce ne învață tîrgul. —

(Urmare).

Deci să fim cu luare aminte. Cum întri în piață de treci podul din partea de apus a pieței, vedem câteva cară cu tocile și cuți. Sînt oameni din părțile de pămînt steril, unde din bolovani cearcă a scoate ceva câștig. Căii lor la trăsuri sînt mici și slabi, hamuri noduroase, trăsurile hodorogite, ei slab ținuți, sînt semnele stărei lor materiale. Lângă ei câteva cară cu furci și greble, aduse de oameni din regiuni cu păduri. Se vedă a sta mai binisor decît aceia cu tocilele lor. — Urmează vre-o opt cară câmpenești pline cu caș și cu lăni, sînt Români de-ai noștri de pe câmpie. Altă-dată erau și 30—40 de cară de pe câmpie cu lăni și cu caș, dar' acum abia 7—8. Semn rău! Ori că nu mai au lână întrecătoare, ca mai de mult, ori că se tem, că nu va avî trecere. De se tem că nu va avî tre-

cere, au tot dreptul, că aici locuitorii dealurilor au oi și lână, ear' ai șesului numai bărbații mai poartă haine de lână, — muierile cele mai multe:

Sărăcie vînetă
Cu suman de cânepă!

Nici nu sînt cașii de azi așa mari ca cei de acu's 10—15 ani. Se vede că și pe câmpie merg oamenii înderît. Vite la cară aveau bune, dar' carăle destul de primitive. — Mai în sus dela ei erau 2 căruțe bulgărești cu verdețuri, ceapă, morcovi. Harnici oameni Bulgarii acestia, bine hrăniți și bine-mbrăcați și fac parale pe verdețurile cultivate aci, între noi, departe de țeara lor, ear' noi le cumpărăm, în loc să le cultivăm. — Lângă Bulgarii sînt câteva cară săsești cu ceapă. Cară bune, accoperite frumos cu coperișe de papură, ei bine ținuți și îmbrăcați în simplul lor port național, cai buni la trăsuri cu hamuri ca ghiața. Acestia încă fac bani, ca-și-cînd la noi nu s'ar face ceapă. Și bine fac, cine nu are-n cap, să aibă-n — pungă!

Pe lângă șanț sînt înșirați Țigani din jurul Bistriței cu seceri, la spatele lor sînt câteva căruțe de Mărgineni

de-ai noștri din jurul Sibiului cu brâne și dreve (piepteni de pieptenat lână). Cât le stă de bine în simplul lor port național, cât de bine se ved hrăniți. Căruțele și caii lor încă sînt în stare bună, ca și ai Sașilor.

Mai cătră mijlocul piațului, pe șanț dinaintea prepanației, sînt zeci de muieri de-ale noastre cu vechituri: rufe purtate o leacă, dar' cari »nu se mai poartă«, că: ori sînt cusute »ca-n bătrâni« cu arniciu, ori că sînt de pînză de casă din cânepă curată, ori că le-a ajuns ceva lipsă grabnică și trebuie să facă bani pe ce pot. Le cumpără cei Țigani pe prețuri de batjocură, pe cînd multe le-ar mai pute purta a cui-s, să nu le dea drumul și în locul lor să-și facă altele scumpe și rele, de bumbac și de mașină.

Chiar în mijlocul tîrgului sînt mulțime de șetre înșirate astfel, că formează uliți largi, fiecare profesiune deosebit. Aici vedem Unguri tălpari și ciobotari, Sași căldărari, strugari, funari și butnari, Armeni și Tăuți negustori cu șetrele lor, Armence turtărițe, cu turte și rozol, Sașce cu colaci, Unguroici cu fripturi de porc, pâne și vinars; Jidani cu fructe, mai în sus Moți de-ai noștri cu ciubere

De peste săptămână.

Intronarea episcopului dela Arad. — Codicele naționalităților. — Procesul Dreyfus.

În ziua de *Ilie proroc*, săptămâna trecută, s'a făcut cu pompă mare intronarea episcopului *Goldiș*, la Arad. Cum acestui episcop îi place de Unguri, a chemat la sărbătorile intronării sale mai mulți fișpani și deputați dietali, între cari a fost și *Tisza Pista*, fișpanul vestitului fost ministru-preșident *Tisza Kálmán*, care se numea »zdrobitorul de naționalități«. La banchetul ce s'a dat, *Tisza Pista* a ținut un toast, în care (auziți obrăznicie!) a zis, că Maghiarii nu apasă naționalitățile și că ar fi bine să se facă *înfrățire între Maghiari și Români*. Apoi da, noi nu sântem împotriva înfrățirii, dar aceasta numai așa se poate, dacă Ungurii ne vor cunoaște *drepturile naționale*, ce ni-se cuvin și să înceteze cu prigonirile contra limbii noastre și contra la tot ce e românesc. Atunci prietenia e gata.

Vorba lui *Tisza*, că noi nu sântem apăsători și că Ungurii ne au dat drepturi deopotrivă cu ei, e curată vorba șăgalnică, că drepturi:

Câte la noi și la voi dăm,
Numai ceva mai lăsam...

Din *Cristiania*, capitala Svediei ne-a venit o știre inveseuitoare. Acolo s'a ținut anul acesta *conferența interparlamentară*, alcătuită din deputați dietali din toate țările. Au fost și deputați români (din România) și maghiari. Conferența aceasta, care se ține în fiecare an, are de scop a instăpâni pacea între țeri și popoare.

Văzând deputații, că mulțime de neînțelegeri vin de acolo, că în țările cu mai multe popoare, unele sânt apăsate și neindreptățite de altele (bună-oară la noi în Ungaria) au hotărât într'un glas, la propunerea Polonului *Levackovski*, să se facă un *codice* sau o *lege pentru drepturile popoarelor*, în care să se arete cu drepturi au popoarele și aceste să fie scutite de încălcări. Această lege va fi spre binele nostru, de aceea și vedem, că foilor maghiari le este mare ciuda pe treaba aceasta, de stau să crepe, dar n'avem ce le face.

În *Francia* s'a început Luni, în orașul *Rennes*, procesul lui *Dreyfus*. *Dreyfus* a fost un căpitan în armata franceză, care a fost invinovatit, că ar fi vândut cu bani unui stat străin secrete militare. Pentru aceasta el a fost osândit și dus în insula numită a »*Dracului*«. Dar, se vede, că în treaba aceasta sânt mestecați mai mulți, așa că s'a aflat de lipsă a se înoi procesul *Dreyfus* a fost adus

și cufe, jidicani (Români din districtul Năsăudului) cu scânduri și șindile, nemeși din Reteag cu oale și în fine *diceni* cu vișine și cireșe. Aceștia sânt Unguri din Dicea, oameni harnici, cultivă pomăritul și provăd cu poamele lor orașele Cluj, Gherla, Dej și opidele Reteag, Beclean, Năsăud etc. Oare, cum acești harnici muncitori cultivă pomăritul de fac din el bani, ai noștri nu l-ar putea cultiva, dacă nu în mare, barem în mic, să nu ducă dorul poamelor?! Și să nu fie nevoiți a le cumpăra pe bani buni.

Va întreba cineva: Dar' Românii din acest ținut nu scot nimic de vânzare? Ba da! Scot bucate, pui, ouă, porci și fac bani de cheltuială, dar' acestea sânt lucruri cari la cei mai mulți li-ar trebui în casă, ci trebuie să le vândă că »necazurile-s multe«, ear' bani n'au din ce face.

Colo, peste drum dela turtărițe, oare ce scipește așa tare? Of! vase de tinichea, le-a scos spre vânzare Petrea lui Ioan Ceteraș, numit altcum »*Tărcuța*«. Eată, într'un tîrg de oameni, un singur industriaș român, și într'un ținut românesc!

acasă și acum se află în *Rennes*, unde, precum am zis, s'a început de nou procesul, înaintea unui tribunal militar. Ca martori sânt citați unii din cei mai însemnați bărbați de stat ai *Franciei*.

SCRISORI.

Feriți-vă de uneltiri.

De pe *Câmpie*, 2 August c.

Comuna *Cocul-de-Câmpie* afară de două curți domnești — toată e locuită de Români, — inteligență română însă nu este decât preotul și învățătorul, și ar mai fi un al treilea, un proprietar, care însă mai că nu e vrednic de acest nume.

Preotul *Macaveiu Groze*, — timp scurt de când se află în această parohie, prin zelul și lucrarea-i neobosită ajunse a fi făcut un fond de bucate și bani pentru zidirea bisericii, din care peste 2—3 ani norocoși ca și până aci, zidirea de nou a acestui sfânt locaș s'ar și putea întreprinde, apoi cauza școalei și luminarea poporului încă i-a fost totdeauna și-i este grijile cele de toate zilele, pe cari continuu se silește a le înainta și sporii. — Asemenea și învățătorul *Iuliu Petricas*, care 7 ani de când funcționează în această comună, totdeauna și întru toate s'a aflat stând cu vrednicie la postul seu, pentru care nu numai odată avut-a de a se bucura de lauda și recunoștința mai marilor sei. Și dacă în calea acestor povățuitori zeloși ai poporului, nu li-s'ar pune de multe-ori locuitorul de aci *Cenariu*, lucrurile spre bine merge-ar cu mult mai repede și ușor. Acest om însă mult rău a făcut el poporului de aci totdeauna și mult îi face și astăzi. Ca onorații cetitori să-și poată face o închipuire despre lucrurile ce acest om este în stare să le îndeplinească, voi din acestea a expune aci numai două mai proaspete:

În primăvara anului curent, unul dintre credincioșii poporului din loc, s'a imbiat a face un *cor* în biserică pe spesele sale proprii; auzind însă de aceasta *Cenariu*, mănios și cu totul eșit din față, aleargă la preot și cere ca să

oprească numai decât facerea corului, de oare-ce prin aceasta s'ar strica biserica; neaflând aci însă ascultare, dă în dreapta și stânga pe la curatori și popor, aceștia însă cunoscându-i slăbiciunea minții, nu-l băgară în seamă, ear' bunul creștin își împlini datorința, făcând un cor frumos în biserică care astăzi numai spre cinstea poporului, mărirea lui Dumnezeu și podoaba sfintei biserici poate să fie.

Dar' eată alt cas: Cu începutul anului școlastic 1898/9 învățătorul îndreptățit fiind și la cuincuenalul de 50 fl., pretinse ca să i-se plătească și acesta; poporul însă — în urma agitațiilor lui *Cenariu* — nevoind, lucrul trece la consistor, de unde — în scurtă vreme — se dispune plățirea fără amânare și a acestui adaus de plată. În urma acestuia senatul școlastic adunându-se decide, ca această plățire să se facă din arunc după darea de pământ. Trebuind la aceasta să plătească și *Cenariu*, pornește o nouă goană asupra învățătorului, el scrie mai întâiu o carte la consistor — se înțelege în numele poporului — învinuind pe învățătorul — întru aceasta — cu câte rele cu toate și cere mai la urmă, ca acesta să fie mutat de aci, dându-li-se alt învățător, — cu aceasta pornește prin sat umblând din casă în casă, ca să-și capete subscriitori, în fine după o alergare de două săptămâni — prin tot felul de momeli și ademeniri — reușește a-și căpăta câțiva slabi de ânger cari — afară de vre-o 2—3 consăngeni ai sei — toți sânt așa zicând numai drojdia poporului și cari aproape nu pot să numere nimic.

Cererea astfel pregătită o și trimite la consistor, de unde — în scurtă vreme — i-se înapoiază învățătorului spre răspundere. Acesta își și face această datorință; răspund însă pentru el mai mult atestatele eminente și pline de laudă ale senatului școlastic din loc, precum și cele dela protopopul — despre sporul dovedit cu ținerea examenelor cari toate numai spre cinstea și lauda lui sânt. Dar' cuprinsul cererei răutăciosului *Cenariu* îl mai dă de minciună și protocolul senatului școlastic luat la 16 Maiu a. c., în care atât acesta, cât și întreg poporul se declară că toate lipsele

Adecă, ca să zicem, industrie națională românească, mai vedem colo lângă pepănație la câțiva pași Români de pe sate: unul are o desagă plină de tocuri de cute, altul niște covăți, un altul fuse și linguri, altul câteva juguri și lopeți, corfe. Dar' privindu-i mai deaproape vezi că nu-s nici aceia Români, sânt Țigani dela »dealuri«, numai cât sânt îmbrăcați românește. Că Țiganii sânt un fel de oameni cuminte, ei se aklamătează lesne și-și însușesc și mai lesne datinile, limba și portul popoarelor, printre cari se strecoară. Primesc și religiunea lor, pe din afară, că în fond: Țiganul tot Țigan rămâne și-n ziua de Paști. Țiganii aceștia cutreeră satele și tîrgurile cu produsul muncii lor și vând pe bani ori pe bucate, ori pe ceva haine slabe, purtate.

Dar' lângă ei stă un om cu o păreche de roate nouă de vânzare. Acela-i Român curat dela dealuri. Va să zică: într'un tîrg întreg abia afli doi industriași români, un rotar dela sate și un pleuar din Reteag. Cum vine Românul acela de-i pleuar, după-ce până ieri alaltăieri numai străinii: Jidani, Nemți și Unguri pe la oraș erau pleuari.

Acest lucru e vrednic să-l știm: Dela Reteag peste deal spre apus, este un sat de-i zice *Selești*, la poalele *Ciceului*. Aci a adus groful *Mikes* coloni slovaci între anii 1820—1830, formând cu puținii Români împreună o parohie gr-cat. Slovaci aceștia sânt niște oameni harnici, cresc vite frumoase și cultivatează foarte mulți baraboi, ear' după-ce-și gată lucrul câmpului iau sîrmă de legat oalele și cutreeră satele strigând: »*Oale legi cu drotu jupăneasă!*«

Pa calea aceasta fac, dar' cu deosebire făceau bani frumoși, până mai ieri alaltăieri, când oalele de fer s'au ieftinit și au prins a înlocui pe cele de lut spărgăcioase. Acești *Toți* drotari au fost chiar subiectul unui poet de al nostru (pare-mi-se *Sion ori Boiu*), care le făcu cântecul:

Drot în spate
Măi fârtate,
Băta-n mână și la drum;
Foale fragă,
Mândră dragă,
Eu te las, mă duc acum.
Iarna vara
Umblă țeara

recerute învățătorului 'i-le vor împlini, numai acesta să se declare că și pe venitor tot aci va rămâne și nu se va duce în altă comună. Eată două fapte ale unui om care biserica îi vieța lui nu o a cercetat, aceasta și școala în ochii lui sunt numai niște ghimpi nesuferibili, mai ales când trebuie să de ceva pentru ele. Preotul și învățătorul după el sunt numai niște ființe netreb-nice, răsculându-se când asupra unuia, când a altuia, care toate lucrurile le vede întoarse și judecă pe dos, dela unul ca acesta îndreptare nice că se mai poate aștepta. Îi zic însă poporului din această comună — de altcum deștept și aplicat spre tot ce e bun și folositor, că dacă până acuma nu s'a putut feri de ispitele și uneltirile acestui om, barem de aci înainte să-l încunjure și să se ferească de el ca de foc, să asculte și urmeze întru toate sfatul și povețele preotului și a învățătorului lor, căci acestia au menirea și dela Dumnezeu și dela oameni ca să-i lumineze, deștepte și povățuiască pe calea cea bună și mântuitoare; biserica și școala să le îmbrățoseze cu toată căldura și să jertfească pentru ele tot numai ce pot, căci aceste singure sunt numai în stare să-i scape de rău și de pierire și să cinstească preotul și învățătorul ca pe cei mai mari binefăcători ai sei, să se unească în fapte bune și nici-odată să nu sufere ca cearta, neînțelegerea și ispitele oamenilor răi să se incubeze în mijlocul lor. **p.**

Adunarea unui despărțământ al »Asociațiunei«.

Basna, 4 August c.

Despărțământul *Dicio-Sânmartin* XXXII. al »Asociațiunei« și-a ținut adunarea generală la 1 August c. n. în Basna.

Înainte de începerea ședinței s'a celebrat serviciul d-zeesc în biserica română, fiind cântările liturgice executate de corul tineretului. După biserică s'a început ședința pe la orele 10 a. m. tot în biserică. Deschizându-se ședința, notarul a citit raportul general în care se arată activitatea comitetului pe anul trecut și totodată cu părere de rău s'a

amintit și aceea, că la premiile publicate (în vre-o trei ani) pentru învățătorul, care va dovedi rezultat mai bun în pomărit, și țeranca, care va arăta rezultat mai bun în legumărit, s'au înaintat numai două concurse, a învățătorului *Georgiu Sabău* din Boziaș, și a unei țerance tot din aceeași comună. Raportul acesta dimpreună cu cel al cassarului s'au luat la cunoștință. În urma acestora s'a ales o comisie pentru încasarea taxelor pe venitor, spre care scop s'a suspendat ședința pe 10 minute. După redeschiderea ședinței comisia a raportat că a încasat dela membrii vechi și noi taxe 87 fl., cari s'au și administrat cassarului nou ales al despărțământului în persoana dlui admin. protop. din Dicio-Sânmartin *Laurențiu Pascu*. Presidiul anunță, că se află și o disertațiune pentru popor de dl *Dr. Eugen Porea*, care a voit să se abțină dela cetire, fiind poporul întreg depărtat; totuși la stăruința unor domni s'a cetit.

La concursurile amintite adunarea n'a revenit, până-când unul dintre membrii comitetului a amintit, că sunt și două concurse asupra cărora trebuie să se aducă un decis oare-care, după-ce în raportul general au fost amintite. Ar fi fost de dorit cel puțin să se fi cetit în adunarea generală concursurile spre a le fi știut barem cuprinsul; nici atâta nu s'a făcut, ci au fost ignorate de presidiu, din motivul că nu sunt însoțite de documente vrednice de credință. În urma discuției ce s'a născut, concurentul exprimându-și părerea de rău, că se fac personalități, prin o motivare bine potrivită își retrage concursul.

În modul acesta s'a trecut peste propuneri, și ședința s'a încheie. Nu știu însă ce se va alege de concursul țerancei, care nu s'a retras? În ori-cas atragem luarea aminte a comitetului central din Sibiu la aprobarea raportului general.

La orele 7^{1/2}, seara s'a început petrecerea, care s'a aranjat cu ocaziunea adunării despărțământului în sala băilor, fiind cercetată de un public numeros de domnișoare și tineri, cari și-au petrecut cu animație până în zori.

Adevărul.

Notar model.

De lângă Gurghiu, 4 August c.

În notariatul cercual *Urișul-de-jos* la care se află încorporate 5 comune cu locuitori români, ca notar cercual se află un Sécuiu cu numele *Tollos Károly*, șovinist incarnat, care nimic nu știe românește.

Acest *Tollos Károly* în ce măsură și în ce grad amărește sufletele țeranilor locuitori aflători în comunele sus numitului notariat cercual, nimenea nu-și poate închipui; — respectivul atât pe cale cât și fără cale pentru lucruri bagatele și de nimica fără cruțare lovește în sërmanul popor, și pentru toate nimicurile face arătări, și pe oameni îi duce pe la judecatoria reg. și pretură, în urma cărora afară de prădarea timpului și spesele cele mari, — li-se mai pun după cap și pedepsele mari, pentru care li-se vinde vaca și vițelul. În chipul acesta 11 oameni au fost aduși la sapă de lemn.

Notarul acesta a fost mai de multe ori arătat la vicecomite pentru falsificări de documente, abusuri ș. a. Deputații au mers la v-com. com. Murș-Turda și s'au plâns contra nedreptăților ce li-se fac din partea lui, însă deși e pus sub cercetare disciplinară, până acum nimic nu i-s'a întâmplat.

În urma denunțurilor ce le face *Tollos Károly*, gendarmii cutreeră comunele în vreme de noapte și surprind cu căutărei pe pacinicii locuitori.

Tollos avea un subnotar, om de treabă, care deși Ungur, tracta omenește cu oamenii și nu sta de vorbă cu ei la ospețe și alte prilejuri. În urma denunțurilor notarului, acest subnotar a fost destituit pe motivul că fraternisează cu »Valahii« și împreună cu ei a conspirat, ear' oamenii li-s'au făcut o mulțime de șicane, până-ce în sfârșit au eșit la iveală minciunile notarului.

A venit treaba la alegerea unui alt subnotar, și oamenii cu vot din comunele notarului au ales pe *Sasul Pál*, deși era concurent un Român. Răsplata a fost că săptămâna trecută primarul comunal *George Timpa* din Chiheriul-de-sus în ființa de față a notarului și a judeului comunal *Suciu Ioan* din *Urișul-de-sus*, în cancelaria notariatului cercual i-a ras o palmă cinstită și zdravănă, încât sërmanul a căzut la pământ.

Însemn, că *Timpa* fusese unul dintre cei mai aprigi spriginitori ai *Sasului Pál* față cu candidatul român.

Biet ficiorul de drotar
Ceru-i casa
Traista masa,
Cum e dată la drumar....

Câte sate
Depărtate
Toate, toate le cale eu,
Și orașe, dragălașe
Toate, toate le vęd eu!....

Așa umblară Rușii sau Toții ăștia cu drot până mai amu-s 20 de ani, când începură a se ieftini vasele de fer, când apoi se împuțină venitul lor din legarea oalelor de pământ. Dar' ei, oameni isteți, nu mult se gândiră și prinseră a fabrica vase de tinichea și a cutreera cu ele Ardealul, Ungaria, Bucovina, dar' cu deosebire Moldova și România. Și aveau căutare mare vasele de tinichea. Și se vęzură prea puțini la acea muncă bine plătită. Nu li-se mai plătea, ca ei să o facă și tot ei să o poarte marfa-n spate spre vęnzare. Ca să putem avę o iconă despre venitul curat al muncii lor, însemn aci date adevărate, cari se pot dovedi.

Un Rus din Lelești, care s'a dus la ziua Crucei în țeară și nu s'a întors

până la Paști, a adus 3—4 sute fl. bani gata, pe lângă că a trăit în țeară el cu 2—3 servitori, cărora li-a plătit cost, quartir și câte 70—80 fl. la unul.

(Va urma).

Țiganul tuns.

Anecdotă de *Ioachim Pop*, învățător-cantor în Feneșul-săsesc.

Cică Țiganu ntr'o seară
Chiar o slănină furară
Dela iubit nașul seu
La care-i lucra mereu,
De furat el a furat
Însă bine n'a umblat,
Căci l-a prins din întâmplare
Chiar cu slănina-n spinare.
Țiganul fu rău pălit
Și-n judecată tirit.
El la lege a spus tot
Chiar cum s'a suit în pod.
Acea l-au judecat
La două luni închisoare
Să șează el la răcoare —
...După-ce s'a prezentat
La umbră, la așezat

Fiind el cu përul mare
Alb — ca colb' — de pe căldare,
Așa nu l-au suferit
Fără 'i-l-au ciocărtit.
La Țigan părăndu-i rău
Iși zicea în gândul seu:
'Vai de mine, përul meu,
Eram cu el ca un smeu,
Mă cunoșteam dintre toți
Ca voivodul dintre hoți,
Aoleu! ce përu frumos
'L-or țipa pe apă-n jos,
De-ar ști baba mea să-l prindă
Să 'mi-l ție tot la grindă.
Apoi mai sta ce mai sta
Și eară își cuvënta:
'Aoleu, përușul meu!
P'un galbin nu l-aș da, zëu,
Negru era ca mura
Și ca mëtasa clipea.
Dacă de-aiici voiu eși
Chiar cu cleiu 'mi-l-oiu clei, —
Să nu fiu eu de rușine
La întreaga țigănime.
Dacă l-oiu lăsa așa
Baba-'mi tot a suspina,
Când oi fi cu capul gol
A gândi că-s domnișor«.

freacă-te bine cu mâinile, peste toate părțile trupului. În apa prea rece nu sta mult, căci poți să recești sau să capeți altă boală. Fește-te a te scâlta în apă prea caldă, căci te moleșește. Nu te scâlta beut sau mănios, căci ușor te poate ajunge în apă oare-care boală rea. După eșirea din apă îmbracă-te curând și fă mișcări sau preumblări mai lungi.

Știri economice.

Istoria agriculturii. Zilele aceste a eșit în tipar o carte cu titlul: *I. Loser*,

archiepiscop și metropolit *Andrei Bar. de Șaguna*.

Atrăgând luarea aminte a cetitorilor asupra ei, dăm și noi un capitol: Agricultura la strămoșii nostri Romani și la Italiani.

Congres de pescari se va ține în 6 Septemvrie c. în *Seghedin* din prilejul expoziției agricole ce se aranjează acolo.

Evlavie.

— Vezi ilustrația. —

În școlile catolice din țările culte băieții sunt crescuți foarte evlavioși. Ei sunt dedați a lua parte foarte regulat la slujbele dumnezești, nelăsându-se a fi împedecați prin nimic dela cercetarea bisericeii.

Ilustrația de azi ne arată, cum o ceată de băieți, sub călăuzirea unei că-

EVLA VIE.

Istoria agriculturii, traducere autorizată de un prieten al plugarilor. Sibiu, 1899, cuprinzând trecutul lucrării câmpului la popoarele vechi și îndeosebi la Nemți.

În precuvântare se zice:

Broșura de față se scoate numai în 600 exemplare, din care 350 exemplare se vor împărți gratuit în Transilvania, 200 în România, iar 50 se vor vinde în favorul fondului pentru ridicarea unui monument nemuritorului

Fumatul. Statistica direcțiunii monopolurilor de tutun ale Ungariei arată că dela 1 Ianuarie până la 1 Iunie s'a fumat tutun în preț de 20,226.564 fl. 43 cr. Tutun de pipăs'a vândut 218,942.131 pachete, țigări 198,880.150 bucăți, iar țigarete 376.898.765 bucăți. Pulbere de tutun (Schnupftabak) vândut 42 kilograme. Venitul statului e din toate acestea 1,817.157 fl. 70 cr., iar din vânzarea specialităților venitul a fost 125.463 fl. 26 cr.

lugărițe trec un lac din Elveția de pe un țărm la celalalt, unde se află o mănăstire vestită.

În natură e vijelie; vântul bate aspru, fulgerele spintecă țărâa, dar băieții fără frică de primejdie, cerând scutul lui Dzeu, trec cu luntrea, ca să poată lua parte la marile slujbe și sărbări bisericești, ce se fac la mănăstire.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Despre jocurile de băieți.

De Petru Roșca, profesor.

Scopul școlii este educațiunea; ea n'are să provadă pe școlari numai cu o sumă oare-care de cunoștințe, ci trebuie să influențeze și asupra voinței lor, dându-i o direcțiune spre tot ce e bun, înalt și nobil, căci numai atunci au cunoștințele noastre o adevărată valoare, când ele se bazează pe un caracter moral. Prin însăși natura ființei omenesti însă ni-se impune dorința, ca educațiunea să o extindem și asupra trupului;*) spiritul și trupul formează un întreg, care nu se poate separa de olaltă; slăbiciunea și scăderile trupului influențază neconținut asupra vieții noastre spirituale, ba une-ori o paralizează chiar cu desăvârșire; e deci o datorință indispensabilă a școlii a se îngriji și de dezvoltarea fizicului.

Aceasta se face prin exerciții regulate ale trupului, prin gimnastică. Ținta spre care tindem prin gimnastică, va fi ca prin deprinderi regulate, întocmite după un plan bine chibzuit și amăsurat etății școlarilor să întărim pe deoparte sănătatea trupului și să-i înmulțim puterea și agilitatea, ear' pe de altă parte să dezvoltăm cultura morală a școlarilor, să consolidăm dominațiunea spiritului asupra trupului și să dezvoltăm conștiința de supunere a individului față cu totalitatea din care face parte și mai cu seamă să-i dezvoltăm curajul, perseveranța în muncă și istețimea.

Din zi ce merge se înmulțesc plângerile medicilor asupra scăderilor și morburilor, cari pe deoparte provin din o prea mare încordare a spiritului, ear' pe de altă parte din lipsa unei mișcări corespunzătoare a trupului.

Cel mai simplu și mai sigur mijloc pentru evitarea și delăturarea acestor scăderi este dezvoltarea rațională a puterilor noastre trupesti, precum se face prin gimnastică. Cumcă gimnastica, care ține cont de dezvoltarea spirituală și trupească, este chemată și este în mod deosebit potrivită a întări, consolida și conserva puterea și sănătatea trupului, ne învață atât anatomia și fiziologia, cât și experiența și observările făcute. Toate mișcărilor trupului le mijlocește sistemul muscular; energia mișcărilor însă depinde dela facultatea mușchilor, de a se contrage și întinde cu iuteală. Facultatea aceasta însă prin deprindere se desvoaltă tot mai mult; dacă un mușchiu să contrage puternic și des, el va fi mai bine nutrit și până la o etate anumită se desvoaltă atât în dimensiuni, cât și în putere. O dezvoltare puternică a musculaturei înriurează însă în mod însemnat și asupra dezvoltării scheletului; anatomii dacă să uită la un os sunt în stare să ne spună, de au fost mușchi puternici sau slabi alipiți de el.

O dezvoltare dreaptă a columnii vertebrale și boltirea coșului pieptului prin o activitate potrivită a mușchilor se propagă în mod însemnat. Ori-ce

*) H Schiller în manualul seu de pedagogie zice: A educa înseamnă să promovăm în mod știut și intenționat trupul și sufletul în dezvoltarea lor normală.

lucrare a mușchilor este mai departe strict legată de cele mai însemnate funcțiuni ale organismului omenesc: de circulația sângelui, de respirațiune și de circulațiunea materiei. Contragerea mușchilor, cari pentru întreținerea lor au lipsă de o mare cantitate de sânge, condiționează o circulațiune mai vioaie a sângelui, ear' această circulație are de urmare, că materiile trebuincioase pentru nutirea organismului să primesc, ear' cele netrebuincioase să resping, mai spontan. Astfel devine sângele mai bun, mai puternic și mai sănătos și este în stare a înriuri în mod mai bine-făcător asupra întregului organism.

(Din progr. gimnas. din Brașov).

(Va urma).

Intuițiunea și metoda intuitivă.

Din programa gimnasiunului din Brașov.

(Urmare).

Intuițiunea în pedagogie. Dacă se admit principiile ce am arătat, e ușor de a prevedea consecințele ce pedagogia trage din ele.

Dacă intuițiunea este mijlocul cel mai natural, din câte dispunem de a căpăta cunoștințe, apoi acesta este dintre toate, care va conveni mai bine învățământului și prin excelență învățământului primar.

Dacă în intuițiunea, propriu zisă, ceea-ce e mai simplu și mai lesne e intuițiunea prin sensuri, aceasta este care va trebui să se întrebuițeze mai mult în instrucțiunea elementară și se înceapă oare-cum opera educațiunei copilăriei sub toate raporturile.

Intuițiunea prin sensuri. Aceasta este privirea propriu zisă a pedagogilor germani; Americanii l-au numit destul de bine *leçons de choses*

E natural că aici se vor spori observațiunile noastre asupra acestui procedeu pedagogic, asupra regulilor sale particulare și asupra istoriei sale.

S'a întreat dacă învățământul real (*leçons de choses*) trebuie să formeze și el un exercițiu aparte sau dacă intuițiunea sensibilă nu ar găsi în școală destule alte ocațiuni de a se exercita cu folos. Aceasta a fost ocupațiunea pedagogilor germani în timp de o jumătate secol. Ea nu pare a merita atâta interes cât 'i-se dă. Pe deoparte nu vedem cum s'ar obiceiului copilii, de obicei așa de neastimpărați și puțin statornici în observații, a ști să privească, să analizeze, să vadă sub toate fețele, să compare și în fine să descrie metodic obiectele, dacă nu s'ar începe într'un chip oare-care prin a-i exercita la aceasta prin mijlocul unor întrebări speciale și prin un fel de gimnastică intelectuală, adevărată prin un număr oare-care de lecții de învățământul real, care să le dea oare-cum cadrul, forma și ordinea chestiunilor pe cari ei trebuie să le presupună în fața fiecărui obiect.

Învățământul real trebuie deci să formeze un exercițiu aparte în învățământul elementar. Pe de altă parte acest exercițiu ar rămâne nefolositor, dacă el nu va lăsa destule urme în spiritul elevului pentru a-l face să lucreze

în același mod în cursul tuturor studiilor sale.

Învățământul real nu trebuie numai să ne furnizeze un oare-care fond de cunoștinți, ci trebuie să facă a câștiga altele noue în număr nemărginit și după aceleași reguli. Toată greutatea procedului pedagogic vine din aceea, că este foarte cu anevoae a-i păstra cu precisiune caracterul setu esențial, vioiciunea, persistența impresiunei, vederea clară a lucrurilor, contactul direct cu ele.

Îndată-ce ochiul se obosește a privi neconținut un obiect, sau auzul se tîmpește de repetarea prelungită a unui singur sunet, în același timp spiritul cel mai atent și cel mai obișnuit cu observațiile, încetează de a observa și nu face alta decât să plătește numai cu cuvinte, dacă vrea să-l fie prea mult a observa același fenomen.

Acest adevăr este de mare importanță, mai cu seamă pentru copii mici și el este în mare parte cauza nesuccesului foarte des întâlnit al acestor exerciții intuitive, care numai intuitive nu sînt.

Mai mult încă decât omul matur, copilul are nevoie de varietate; atențiunea sa nu se întreține, dacă nu facem ceva pentru a o reînvia.

Unde este plictiseală, nu este intuițiune; dacă spiritul înăucit doarme, simțurile nu mai lucrează, nu mai pătund nimic, nu mai funcționează pentru a zice astfel.

Când cineva a făcut pe copii a învăța în timp de două sau trei lecții una după alta despre o linie, un cub, o tablă, o ușe sau o sobă, sub pretextul de a-i face să câștige prin exerciții succesive intuițiunea diverselor calități fizice sau geometrice ale acestui obiect, nu mai obține dela dînșii decât numai cuvinte; vor repeta în cor dacă vrem: »tabla este drept-unghiulară« sau »linia are șese fețe și opt muchi«, însă ei vor întoarce cu toate acestea capul, vor gândi la altceva și nu vor vrea, pentru a zice astfel a mai vedea nici fețele nici muchile; le ajunge de a le fi constatată odată sau de două-ori, toate repetițiile cari urmează nu vor fi decât mașinale.

În fine nu trebuie să se uite, că intuițiunea sensibilă este o facultate care nu poate ca celelalte să se desfășure, decât prin o continuitate de exerciții regulate cu multă băgare de seamă.

Rousseau o zicea deja foarte just: »Noi nu știm nici pipăi, nici vedea, nici auzi, decât așa cum ne-a învățat; a se exercita simțurile nu este a face numai usaj, de ele, este a învăța să judecăm bine prin ele și oare-cum a simți bine«.

Dacă exercițiul ascute, lămurește și întărește facultățile noastre de percepțiune externă, aici nu sînt numai simțurile cari câștigă, este raționamentul Intuițiunea sensibilă devine observațiune; copilul nu se mărginește numai a vedea, ci înțelege, el știe a privi și asculta, senzațiunile nu mai vin din afară asupra lui, el nu mai suferă senzațiunile, el știe să le facă să nască, să le îndrumeze și să le compare: el observă.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICA.

Creșterea și ținerea porcilor.

Porcii sînt animalele cari nu pot lipsi din nici o economie, fie aceea cît de mică, de oare-ce ei prin carnea, slămina și unsoarea lor alcătuiesc o parte însemnată a nutremîntului de lipsă pentru om în decursul anului și astfel sînt de neapărată trebuință pentru economia casnică.

Dar' nu numai pentru economi, ci chiar și pentru cei mai mulți industriași, neguțetori și alți privați așezați pe la sate, creșterea și ținerea porcilor constituie un izvor însemnat de venite sigure peste an.

E drept, că acest ram însemnat economic, a fost greu lovit de boala, care a bătuit acum de câțiva ani în cele mai multe ținuturi ale patriei și care a zăcimat porcii mai pretutindenea. Dar' această boală puțin a descurajat pe economi, ci ei cu îndoițe puteri și-au procurat și au ținut porcii de lipsă, nu numai pentru economia casnică, ci chiar și de vînzare, vîzînd cum se plătesc de bine aceia, nu numai cînd se vînd grași, ci și cînd se vînd pentru prăsilă.

În fața acestui interes obștesc pentru economia porcilor, credem că va fi binevenite cîteve reguli, cari ar trebui ținute și observate la creșterea și ținerea acelorora.

La creșterea și ținerea porcilor orientează-te totdeauna asupra soiului acelorora și anume: că ce fel de soi țin ceialalți economi dimprejur, ca acela să-ți și tu, de oare-ce cu soiurile străine nu izbutești totdeauna.

Cînd cumperi porci de rudă, înformează-te bine de mai nainte despre soiul lor, dacă sînt buni de prăsilă, dacă sînt deplin sănătoși, dacă sînt mîncăcioși ș. a. și numai după aceea să-ți cumperi.

Nu folosi porcii prea de timpurii pentru prăsilă. Vîerul să nu fie mai tînăr ca de zece luni cînd se lasă la vîerit, ear' scroafa să nu fie mai tîneră ca de opt luni, căci dimpotrivă se prea strică și slăbesc. Nu lăsa să se vîerească porcii înrudiți între sine, căci atunci slăbește și degenerază soiul lor și pot fi expuși la multe boale.

Ține porcii în cotețe deplin curate, svîntate și luminate, cari pe timpul verei să fie scutite de soarele de ameazi. Curăță des cotețele și așterne bine la porcii de rudă, ca să nu se umple de păduchi. Dacă totuși s'ar umplă, spală-i cu petrolu amestecat cu apă, căci dacă nu se curăță curînd de aceia, slăbesc și nu le tînește nici mîncarea.

Nutrește porcii într'un fel și la timpul anumit. Nu le schimba prea des nutremîntul, căci atunci se învață de-l prea aleg și nu mai mîncă așa bine. Dacă îi porcii și peste vară acasă, lasă-i peste zi cînd e cald să se scalde, să se preumbe și să facă mișcările de lipsă prin curte sau în anumite locuri umbroase și răcoroase.

Grijește ca porcii tineri să aibă la îndemînă malter de zid, cărbuni, funingine, cenușe, humă sau alte materii tari, pe cari le mîncă cu plăcere, pentru

a li-se pute desvolta și întări oasele. Dacă nu umblă pe afară pune-le materiile acelea în coteț, ca să le poată afla cînd au trebuință de ele.

Ca să și se plătească mai bine economia porcilor, păstrează-te ca ei să poată căpăta un nutremînt bun pentru ei și ieftin pentru tine. Astfel buruienile, trifoiul, luțerna, foile și napii, apoi lobenițele (bostanii) dau peste vară un nutremînt destul de bun pentru porcii ținuti acasă, ear' pentru cei scoși în câmp, pășunatul de acolo, pe lângă puțină lătură seara și dimineața este asemenea un nutremînt îndestulitor. Peste iarnă porcii de rudă se pot nutri cu lobenițe, napi, cartofi, otavă măruntă, fîn tăiat mărunt sau pleavă de grâu opărită și presărată cu puțină făină sau țărițe.

Ferește scroafele cu porci în foale de alergări, de sărituri, de mîncările rele, de lovituri și alte întîmplări, cari ar pute cauza lăpădarea porcelor, ear' cînd vezi, că se apropie actul fătării, pune-le numai cîte una singură într'un coteț și grijește ca așternutul în acela să fie mărunt, ca să nu poată impresura scroafa porcii fătăți.

Examinează după fătare porcii, și dacă vezi, că aceia au dinții dinainte prea lungi, rîtează-i cu foarfecile, căci la din contră mușcă țitele și scroafa mînoasă și amețită de durerile fătării ușor se poate întoarce, ca să-și mînce pe toți.

După actul fătării nutrește scroafa mai bine și anume: afară de nutremîntul de rînd mai adaogă-i și ceva nutremînt de făină sau grăunțe, ca să poată produce mai mult lapte pentru porci.

După 14—15 zile dela fătare poți sloboade porcii cîte o jumătate oră pe zi și afară în liber prin curte, ca să mai alerge și să se mai joace. Dacă îi poți despărți de scroafă, nu-i lăsa să sugă mai mult ca de 5—6-ori pe zi. În economiile mai mari de porci, porcii de regulă să despart de scroafe și nu să lasă, decât la timpul anumit ca să sugă.

După trei până-n patru săptămîni dela fătare dedă porcii și cu alt nutremînt, precum sînt grăunțele de orz înmuiate, lapte fert și amestecat cu puțină apă, făină de cucuruz opărită ș. a. Totdeauna cînd dai de mîncare la porci curăță mai întăiu troaca de rămășițele nutremîntului vechiu și numai după aceea bagă-le cel proaspăt.

Până-cînd sug și la scroafă, nu le da mai mult ca de trei-ori pe zi de mîncare, ear' după-ce îi înterci dă-le de cîte cinci-ori pe zi.

Întercatul porcelor dela scroafe, să nu-l faci înainte de 6—8 săptămîni, căci atunci slăbesc și zăporesc porcii. Întercatul să nu-l faci dintr'odată, ci treptat, adecă să lași porcii să sugă tot mai rar la scroafă, până-ce își uită cu totul de supt. Pe timpul întercatului subtrage nutremîntul prea gras dela scroafă, ca să nu-i mai vină lapte mult în țite.

După întercat, bagă porcii în cotețe deosebite de ale scroafelor și lasă-i în toată ziua de cîte trei-ori cîte o oră pe afară, căci umblarea pe afară îi întărește și pot crește ușor și curînd. După întercat, alege porcii de rudă deoparte și-i scoate la pășune, ear' cei de îngrășat îi ține acasă.

Ferește-te a da porcelor sau porcelor celor mari spălături, în cari s'au spălat carnea, zeama, în care s'au fert crumpene, mîncări stricate sau mucețite ș. a., căci prin acelea ușor îți poți bolnăvi porcii, ba une-ori poți să rămăi și fără ei.

Pe timpul cînd bătue boala de porci, ai grije și îndată-ce vezi, că și s'au bolnăvit un porc, să-l despărți de cîtră ceialalți și să-l bagi într'un coteț deosebit. Curăță adese-ori pe timpul de boală așternutul și gunoiul dela porci și desinfectează sau stropește cotețul cu carbol și alte materii tari, cari pot să omoare baccilii (sămînța) boalei, ce vrea să se încuibeze. Nu prea suferi ca să-ți între oameni străini în cotețe, de unde știi, că bătue boala de porci.

Îndeobște, economi cari țin și cresc porcii după anumite reguli prescrise în economie, să numesc adevărați economi, ear' aceia, cari îi țin și cresc fără observarea acelor reguli, să numesc simpli ținători de porci. Până acum, noi am avut numai de acești din urmă; pe viitor însă, va trebui să crească tot mai mult numărul celor dintăiu, cari adecă voesc, ca prin economia acelorora să-și poată ajunge scopul propus.

Ioan Georgescu.

Despre leșin.

Adese-ori am observat pe la țeară leșinuri, atît la copii cît și la oameni mari și prin urmare — spunînd cîteva cuvinte în privința leșinului — cred că fac un serviciu sătenilor.

Cînd zicem leșin, înțelegem o părăsire repede a puterilor omului, astfel că fața devine palidă (galbină), picioarele nu-l mai țin, e cuprins de amețală generală, perde cumpetul și în cele din urmă cade jos și nu știe ce mai face.

Din diferite cauze baterea inimii încet, încet, începe a se slăbi, până într'atît, încât ea nu mai poate să trimită creierilor cantitatea îndestulitoare de sînge; așa că din cauza lipsei de sînge la creier, urmează amețala, pierderea cunoștințelor sau ceea-ce cu numire populară numim *leșin*, ear' cu numire științifică numim *sincopă*.

Sînt o mulțime cauzele cari fac ca inima să slăbească: cînd cineva s'a rănit greu și pierde sînge mult, în urma boalelor vechi prin cari s'au slăbit puterile sau cum spre exemplu sînt facerile grele la femei, sau în fine cum sînt unele persoane cu puțin sînge chiar din naștere.

Influențele nervoase pot produce leșinul, cum d. e. veștile triste, spăriciunile, etc. De obicei, cel leșinat nu moare; totuși cînd cineva observă leșinul să nu și se pară glumă, căci se poate foarte bine să și se întîmple un desnodămînt rău, atunci cînd inima nu-și revine în baterea ei normală.

Îndată-ce cineva a leșinat, trebuie să și se dea ajutor. Avînd în vedere că inima se slăbește și bate așa de încet, încât nu mai poate trimite la creier sîngele de lipsă, precum și în tot corpul, cel dintăiu lucru ce urmează a fi făcut este a pune pe suferînd în poziție orizontală (oablă), chiar fără perină și cu capul mai jos decât corpul. Prin modul acesta se înlesnește sîngele a curge spre creier. Cel puțin o jumătate de oră trebuie să se lase în această poziție și de multe ori cel leșinat își revine în fire suspirînd.

Este foarte rău obiceiul ce l-am observat la unii săteni, anume de a pune pe cel leșinat în sus cu capul, a-l smuci de mîni, picioare, nas, urechi etc.

Dacă bolnavul pus în poziție orizontală nu-și revine în fire, e bine a-l uda pe față cu puțină apă rece și îndată se observă o răsufare adîncă și cel bolnav deschide ochii.

Aceasta se explică astfel: în obraji se termină un nerv (vână) simțitor care vine din mедуva spinării și care se leagă cu alt nerv, care merge la inimă. Îndată-ce apa rece apasă pe obraz, nervul este întărit și în același timp se întărită și celalalt nerv care conduce răsufierea la inimă, așa că imediat se face o profundă inspirație. Cred că oricine poate să se încredințeze de acest adevăr, stropindu-se pe față cu apă rece.

Nu este bine a se turna pe suferind apă cu cofa, căci atunci udându-și hainele poate să răcească și îi e mai rău în urmă.

Mijloacele expuse până aci sunt bune de aplicat numai pentru acele persoane, cari în adevăr sunt cu puțin sânge, sau care de lungi boale au pierdut prea mult sânge. Sunt însă cazuri când poate cineva să aplice sfaturile de mai sus mult și bine, căci bolnavul nu-și revine în fire, sau și dacă își revine însă numai pentru un scurt timp și earăși cade în leșin.

În acest din urmă cas este bine a-și da un păhărel cu vin vechiu negru, încălzit, un păhărel cu rachfu, coniac sau în fine ori-că altă beaură alcoolică ce se va ave la îndemână.

Alcoolul iritează nervii și inima își re-incepe funcțiunea sa normală, trimițând repede sângele spre creeri și în tot corpul.

Aceste sunt primele ajutoare, ce trebuiesc date unui leșinat; în cas însă când bolnavul nu-și revine în fire, atunci cei din jurul lui imediat trebuie să recurgă la ajutorul unui medic.

Din »Albina«.

D. Popescu,
inv.-dirigent, Prahova.

Agricultura și economia de vite a Romanilor și a Italianilor de astăzi.

Din cartea: »Istoria agriculturii« de I. Loser.

În imperiul roman pe timpul înfloririi ni-se arată o icoană completă despre o agronomie bine dezvoltată; aceasta a provenit din înțelegerea cea bună, care sute de ani a stat întru ajutor sporirii și buneii griji a agriculturii. Legislațiunea asigură proprietatea și susținea moralitatea. Religiunea asigură acțiunile poporului și iubirea de patrie și gloria merse cu iubirea de natură și vieța dela țeară mână în mână ca două surori. Nobili cetățeni, ca Cincinnatus, lăsau plugul, când îi chema patria, se înturnau eară modești la el, după-ce a fost scăpată țeara din mâinile inamicului. Marcus Porcius Cato în imbulzeala politiceii, a scris o interesantă broșură despre lucrarea pământului și își lucra moșia părintească ca o condițiune impusă unui adevărat cetățean. Și alții, mulți scriitori au scris despre agronomie. Poeții laudau fericirea vieții agronomice și mulți tribuni și nobili se nisuiu după renumele unui bun agronom.

Lucrarea și gunoarea pământului era excelentă, și fructele erau bine reprezentate. Cultivarea nutrețului forma un însemnat punct din agronomie. Unelte bune îi ajutau la lucrarea pământului, care se lucra cu mare grijă la ogor. Udarea livezilor cu apă sau irigațiunea era de minune bună, și la scurgerea apei se foloseau de un fel de canale acoperite. Împărțirea pământului era regulată deja. Administrațiunea moșilor era de model și regulată până la cea din urmă parte.

Pe timpul împăraților ajunse moșia în mâinile unor mari proprietari. Ele se dădeau acum în arândă, spre a trage venite cât se poate de mari din ele. Țeara din zi în zi se sărăcea. Cei bogați exportau bucatele, ca să facă bani mulți. Tăierea pădurilor, răboabe sângeroase au dat naștere acestei ruinări și o mulțime de câmpii au rămas pustii, cari parte nici astăzi nu mai sunt lucrate.

Cu renașterea intelectuală a țerei pe timpul micilor republici, se încep și pentru agronomie în Italia earăși un timp de înflorire, care luă un avânt mare în Lombardia.

Agricultura, care în timpul de astăzi se restringe pe lângă cultura grâului, se purta cu mare diligență în Italia-superioară, Toscana și în fostele provincie neapolitane. Cultura grâului în multe locuri, așa mai cu seamă pe insulele Sicilia și Sardinia, cari odinioară erau camerele cu grâu ale vechei Rome, este tare negleasă. Grâul produs nu ajungea pentru trebuințele țerei, și numai din porumb și ovės, dintre care cel din urmă se cultiva în provincia Novara și pe șesul fluviului Po, se exporta în cantități mari. Cartofi se cultivă acum în toate părțile țerei; tare însemnată este cultivarea legumelor. Pentru export servește cânepa (a cărei producțiune anuală se urcă cam la 1,650.000 kctr.) cu deosebire la Bologna din districtele Umbria, Emilia și provinciile sudice; iarba roșie sau ruiba în provinciile neapolitane; scumpie sau sumac și lemn dulce în Sicilia. Afară de aceste în diferite regiuni se cultivă tutun, safran pe insule, trestia de zahăr și bumbacul în sud, cel din urmă se cultivă cu deosebire în Palermo, Calabria, Sicilia și Sardinia. Pomărutul e în înflorire prin toate locurile, cu deosebire cultura fructelor nobile orientale: citroane, limonii, migdale, smochine, safran, safflor, olivii, roșcobă, stafide și caisse. Aceste fructe, cari se cultivă în provinciile neapolitane, unde roșcoba se folosește chiar ca nutremânt pentru vite, aduc un mare venit locuitorilor, exportându-se mari cantități. În acele provincii îi priește de minune oliivului, care de altcum și în alte părți formează obiectul principal al agriculturii, extrăgând din el așa numitul oleiu de oliv. În total producțiunea oleiului de oliv se urcă cam la 1,700.000 hl. Italia în privința vieritului ocupă al doilea loc în Europa, numai Franca o întrece în privința producerii în cantitate. Produce pe an una cu alta 27 milioane hectolitre, dintre acela cel mai scump și mai nobil în Neapolitania și Sicilia, nu mai puțin pe insula Elba. Vestite sunt așa numitele vinuri: Lacrimae Christi și Vino greco la poalele Vesuvului, apoi vinurile din Syracus și Marsala. Cu acesta stă în legătură cultura Rosinelor, cu deosebire în Sicilia și pe insulele liparice.

Economia de vite în regat nu era neînsemnată. Cai buni se cresc în Neapol. Vite cornute în câmpii. Se mai cresc catri și asini, oi, capre și porci, apoi dromedari în Santo Rossor la Pisa. De însemnat este aci creșterea catrilor și asinilor, dintre cari cei din urmă în Toscana sunt rassa cea mai frumoasă în Europa, precum în Italia-superioară vitele cornute.

Renumită este producțiunea de brânză, cu deosebire așa numita brânză de Parmesan și Strachino, nu mai puțin însemnată este producțiunea cârnaților (salami), cari formează un însemnat articol de export. Cu mult mai însemnat însă în anii din urmă este negoțul cu oue, din cari pe an se expoartă de 30 milioane mărci. Silvicultura, care în Toscana este admirabilă, nu este de ajuns pentru foc. Cultura viermilor de mătăsa (mătășăria) cu deosebire în Piemont, expoartă pe jumătate din mătasa europeană. Stupăritul e bine reprezentat prin toate locurile. Hrana principală a poporului e așa numita Polenta (mămăligă românească), un fel de griș din porumb și orez.

Întrebări și răspunsuri.

Întrebare: Am un per scump de vară, care în tot anul înfloreste și face pere multe, ear' când sunt crescute de ajuns, încep a se putrezi, nu le pot folosi; mă rog de o îndrumare.

Institute de învățământ: Academie de silvicultură și montanistică unde se află și ce pregătire se recere? **Abon. nr. 9493.**

Răspuns: Boala de care ne scrii că pătimeste perul d-tale, trebuie să o cauți în pământul în care se află și anume: sau că acela e prea umed, sau că e prea uscat, sau că e prea sărac, sau că rădăcina principală a străbătut prea afund, într'un pământ de tot sterp, sau că rădăcinile sunt atacate de mucegaiu ș. a.

În cazul prim poți face șanțuri ca să se scurgă umezeala, în cazul al doilea îl poți uda cu must de gunoiu amestecat cu două părți de apă, în cazul al treilea îl poți amesteca cu gunoiu și alt pământ mai bun, în cazul al patrulea poți rețeza rădăcina principală ca de două urme în pământ, ear' în cazul de pe urmă poți desgropa rădăcinile perului toate și le poți opări cu apă ferbinte.

Dacă acestea nu vor ajuta nimic, n'ai alt mod de scăpare decât răsădirea lui într'alt loc sau realtoirea.

Academie de silvicultură și montanistică se află în Șemniț (Selymeczbánya) și se recere examenul de maturitate.

SFATURI.

Cum trebuie să ferbem cartofii?

Cartofii constau din apă, sterc, albumină ș. a. Partea cea mai însemnată e apa. A pune mai întâiu cartofii în apă rece și a-i pune pe foc așa descoperiți, ca să fearbă, este o mare eroare, de oare-ce se prea înteoșează, ba une-ori se și zdrobesc.

Fertul adevărat al cartofilor e ca să se toarne mai întâiu apă feartă peste ei, așa ca aceasta să nu treacă prea mult peste ei. Cu apa aceasta să pun apoi din nou pe foc, să acoper și ferb până-când îi cercăm și vedem că coaja deasupra și o parte a miezului e moale. Atunci luăm cartofii de pe foc, scurgem apa feartă din ei și așa acoperiți îi mai lăsăm ca un pătrar de oră pe vatra focului, în care timp tot miezul lor se înmoaie și devine elastic. Ferți în modul acesta, cartofii sunt și foarte buni și gustoși.

Pe ce se pot cunoaște bureții și ciupercile cele veninoase.

Câți oameni singuratici, ba une-ori chiar familii întregi, nu s'au înveninat și apoi au murit mâncând bureți sau ciuperci veninoase. De aceea credem că e prea firesc lucru, ca acum pe vară, când suntem în toiul creșterii bureților și a ciupercilor, cari pe la sate se mână într'o măsură mai mare, să arătăm în câteva cuvinte semnele celor răi și veninoși.

Bureții și ciupercile veninoase se pot cunoaște, atât după forma și culoarea lor din afară, cât și după gustul lor. Peste tot ciupercile și bureții bătrâni nu sunt buni de mâncare. Asemenea nu sunt buni nici aceia din cari când se rup curge o materie laptoasă. Mai departe nu sunt buni nici aceia, cari au coada prea înaltă, cari se învinețesc când îi rupem sau tăiem cu cuțitul, cari au un miros greu și neplăcut și din cari luând și zdrobind între dinți o mică sfărătură ne causează o usturime și ardere neplăcută la limbă. Cercarea aceasta de pe urmă o putem face fără de teamă, de oare-ce pentru aceea nu ne este nimic.

Regulă pentru cei-ce se scaldă.

Nu te scaldă îndată după mâncare. Nu te scaldă înădușit sau asudat. Înainte de a intra în apă, spală-te pe față, pe cap, pe piept și pe brațe cu apă, apoi cofundă-te deodată cu trupul întreg în apă. În apă

Răvașul școlii.

Concurs școlare. Este scris concurs pentru ocuparea postului de învățătoare la școala de fetițe gr.-cat. ce se va deschide în Lugoj cu începutul anului școlar 1899—1900. Salar 400 fl., cuartir, grădina și lemn de foc. Termin de concurs 15 August.

Postul de învățător la școala gr.-or. din *Sirbova*, protopresbiteratul Buziașului. Termin de concurs 30 zile.

La gimnasiul din Blaj, din cauză că pe timpul manevrelor miliția va ocupa unele localități ale institutului, anul școlar se va începe numai în 9 Septembrie. În 6 Septembrie examenele de emendare și de susținere, în 7 și 8 Septembrie înscrierile, iar în 9 Septembrie la 8 ore începerea prelegerilor.

Stipendii. Consistorul gr.-cat. din *Lugoj* publică concurs cu terminul 15 August la stipendiile teologice, preparandiale și gimnasiale din fondul Rudolfin, cum și la un stipendiu de 105 fl. pentru un preparand de cursul II. la Oradea-mare și un stipendiu de 150 fl. pentru un ascultător la școala agronomică de stat din Lugoj.

CRONICĂ.

AVIS! Înștiințăm că cu numărul de față oprim trimiterea foii la toți aceia, cari încă n'au plătit abonamentul pe a doua jumătate a anului acesta. Cari doresc să mai aibă foaia, să facă bine să ne trimită banii numai decât.

ADMINISTRAȚIA.

† **Dr. George Candrea**, după cum vestește o telegramă sosită la *„Tribuna”*, a murit în *Graz*, în 7 l. c. Dr. Candrea, de origine din *Neagra* (*Munții-Apuseni*), în toamna anului 1894 fusese colaborator la „*Dreptatea*” din *Timișoara*. După întemnițarea lui Dr. V. Branicea a fost redactor responsabil al *„Dreptății”* până în Septembrie 1895, când cu pasportul unui prieten a trecut în *România*, neavând poștă să aștepte rezultatul proceselor de presă intentate în a doua serie *„Dreptății”*. A fost osândit în lipsă la doi ani de temniță și 2000 fl. amendă și spese procesuale, pe cari le-a plătit *„Dreptatea”*. După trecerea în *România* a fost numit profesor în *Buzău*, iar mai în urmă profesor de limba germană la școala comercială din *București*. În asociere cu *Teofil Frâncu* scrisese *„Rotacismul la Moși”* și *„Românii din Munții-Apuseni (Moși)”*, carte premiată de *Academia română*.

Hirotoniri. Sâmbătă a fost chirotesit întru diacon, iar Duminecă întru presbiter clericul *Emil Căpitan*, ales preot în *Fărău*, protopresbiteratul *Târnavei*, iar clericul *Ioan Demian*, ales preot în *Someșfalău*, protopresbiteratul *Clujului*, a fost chirotesit întru diacon. Liturgia s'a celebrat în capela residenței arhiepiscopicești din loc.

Pălmuirea la miliție. Ministrul comun de război într-o ordinațiune dată organelor sale subalterne a interzis pălmuirea pe față și pe urechi a militarilor de rând (gregarilor), fiindcă statistica a dovedit că în urma pălmuirilor spărgându-se timpana urechii, cei mai mulți gregari au devenit surzi, prin

urmare neapți pentru serviciu, ceea-ce este în paguba serviciului militar.

Din *Betlean* ni-se scrie, că în 6 a curenteii a fost candidarea de deputat la dietă în locul răposatului *Fejérvári Károly*. După repășirea lui *Fejérvári junior*, un fiu al răposatului, a rămas unic candidat contele *Bethlen Bálint*. »E de lăudat, — scrie corespondentul, — că dintre *Români* n'au luat parte decât un preot gr.-or., al cărui nume îl retac de astă-dată. Oare ce a căutat? Nu putea sedea acasă? Griji, părinte, ce faci, că te spun la lume!»

Despărțământul XI. al *„Asociațiunii”* în adunarea generală ținută la 1 August în *Blaj* a încasat 113 fl. 39 cr. dela 4 membri noi, 16 vechi și câțiva ajutători. Din raportul general s'a constatat, că pe teritoriul despărțământului se află 11 biblioteci populare, înființate de comitet, dintre cari a excelat îndeosebi cea din *Lunca*, având în frunte pe harnicul preot *Stefan Lita*. Numărul total al membrilor e 58, destul de mic din 58 comune ale despărțământului. Au luat parte la adunare I. P. S. metropolitul *Mihályi*, bătrânul Axente, numeroși preoți, învățători, țărani, tinerime și dame. Profesorul A. Viciu a cetit o disertație despre graiul poporan, scoțând la iveală cuvintele de origine străină. Dl Axente își exprimă dorința, ca adunările să se țină mai ales toamna, când poporul țeran poate îmbrățișa mai ușor scopurile *„Asociațiunii”*. Adunarea viitoare se va ține în *Sâncel*.

Cas de moarte. Subscrișii cu inima frântă de durere anunță în numele tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților, că prea mult iubitul lor părinte, socru, moș și strămoș *George Bogdan*, paroh gr.-or. în *Brad*, asesor al scaunului protopresbiteral al *Zarandului*, epitrop al fondului gimnasial, membru al *Astrei* și a mai multor corporațiuni etc., după un morb scurt, astăzi la 7 ore dimineața, împărțășit fiind cu sfintele Taine, în anul al 70-lea al etății și al 46-lea al preoției, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale neuitatului defunct, după împlinirea ritualelor bisericești s'au depus spre eternă odihnă *Vineri*, la 23 *Julie* v. (4 August n.) a. c. în cripta familiară din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria neuitată. *Brad*, la 23 *Julie* v. (2 August n.) 1899 Dr. *Teofil Bogdan*, medic, ca fiu. *Maria m. Rimbaș*, ca fiică. *Petru Rimbaș*, diacon și comptabil, ca ginere. *Silviu Dămian*, *Letiția Dămian n. Rimbaș*, *Zoe Rimbaș*, *Veturia Rimbaș*, *Aureliu Rimbaș*, *George Rimbaș* și *Romul Rimbaș*, ca nepoți și nepoate. *Simeon Dămian*, ca strănepot.

— *Terențiu Nonu*, paroh gr.-or. în *Moneasa* a răposat în al 38-lea an al etății. În mormântarea i-s'a făcut în 24 *Julie* st. v.

ȘOVINISM. Și în alte țări sunt oameni cu creeri tresăriți, nu numai în fericita noastră țară. Astfel se scrie unei gazete polone, că poliția unui oraș din *Germania*, a dat ordin proprietăresei unui hotel din acea localitate, ca în timp de opt zile să delăture din sala de petreceri portretul poetului polon *Adam Mickiewicz*, căci în cas contrar va fi supusă unei amende de zece marce, eventual va fi supusă unei pedepse de două zile închisoare. Ei, asta nu mai e șovinism, ci cum bine și nimerit o spune *„Nova Reforma”* e curată nebunie.

Manevrele honvezilor. Comandele districtelor honvezești au trimis deja scrisorile de chemare la deprinderea de arme. Reserviștii vor petrece sub arme 35 zile la regimentele lor, unde timp de două săptămâni vor face exerciții de

companie, de trupe și de regiment, după cari vor lua parte la manevrele cele mari. În 16 Septembrie vor fi lăsați acasă.

Vânătoare de lupi se va face în curând pe hotarul comunei *Pecica-veche* (comit. *Aradului*), unde în timpul din urmă s'au înmulțit așa de mult, încât fac foarte mari pagube economilor. Marți au sfășiat 6 oi.

Pentru candidați de notari. A devenit vacant postul de notar cercual în *Ponor* (comitatul *Albei-inferioare*), pentru a cărui întregire este scris concurs cu termin până la 30 August.

Victima negrijii. *Iovian Grozan* din *Sân-Nicolaul-mic* având de lucru la mașina de îmblătit, a căzut în coș. Mașina i-a tăiat din șold piciorul. După chinuri de câteva minute a murit.

Profanarea bisericeii. În *Maria-Pocs*, loc vestit pentru peregrinajuri, medicul cercual Dr. *Szörke János* a intrat *Duminecă* în biserică cu țigara aprinsă, pe când se celebra liturgia. La observarea preotului, că nu se cuvine o astfel de purtare dela un om inteligent, medicul a insultat pe preotul. Casul s'a arătat la judecătorie.

Respiriu pentru plățirea dărei. Ministrul de finanțe a dat economilor îngăduință până la sfârșitul lunii *Septembrie* pentru plățirea dărei.

Împușcat. În *Remetea-Lunca*, comitatul *Caraș-Severin*, făptuitori necunoscuți *Duminecă* seara au pușcat pe fereastră în locuința notarului cercual *Mihail Gyermek*. Nimerit în inimă, notarul a murit momentan. Gendarmii au deținut doi țărani români, susționați de comiterea crimei.

La Turnu-roșu un lucrător de lemne *Duminecă* seara fiind provocat de cârcămarul *Billes* să părăsească locul și amenințat, că altcum va fi dat afară cu forța, a înțepat în capul cârcămarului un cuțit și i-a scos un ochiu.

Canicula. În *Paris* năduful canicular a ucis șesșesprezece oameni. Multime de zidari și bărdași au sistat lucrul la zidirile de case, fiindcă nu pot suporta năduful.

Pentru negrijă. Lucrătorul *Kö-mives János* din *Pecica-ungurească* void alaltă-seară să oprească mașina de îmblătit și apropiindu-se prea tare de roată, cureaua i-a prins piciorul drept și i-l-a smuls din șold.

Focuri. În hotarul comunei *Seulea*, s'a iscat alaltăieri foc, care a mistuit o jireadă de paie și una de pleavă.

— În *Orosłamos*, deasemenea în hotar, din schințele mașinei de îmblătit s'a aprins grăul țeranului *Stevo Radici*. A ars o mare jireadă de paie, una de pleavă și 10 clăi de grâu. Paguba e 4000 fl.

— Sâmbătă s'a escat mare foc în *Lipova* din schințele unei mașine de îmblătit. Mașina și bucatele a cincisprezece economi au ars scrum.

Marea adunare a „Asociațiunii” este convocată la *Deva* pe zilele 27 și 28 August c., unde pe lângă ședințele oficioase vor fi și frumoase și românești sêrbări. Atragem de pe acum luarea aminte a cetitorilor asupra acestei adunări.

Asta-i! Ministrul de justiție *Erdély* plănuise încă să înființeze în pretura Crasnei judecătoria cercuală cu sediul în orașelul Crasna. A căzut Bánffy și cu el și Erdély, și astfel planul a rămas plan. Acum ideea se silește să se realizeze de nou și anume la inițiativa »organelor preturii«, cari într'un memorandum cer dela noul ministru de justiție înființarea judecătoriei. Până acum pretura aparține judecătoriei cercuale din Șimleul-Silvaniei, la depărtare de 17 kilometri de Crasna și de cele 34 comune ale preturii, deci numai cu mari ostenele și pierderi de timp se poate ajunge acolo. Afară de aceasta pretura Crasnei are 25.540 locuitori, mai mulți deci decât maximul unei judecătorii cercuale. — **Motivo drepte, dar' —** »Prin înființarea judecătoriei s'ar face bune servicii și cauzei maghiarismului, căci 19.444 din locuitorii preturii sunt Români și afară de aceasta chiar și comuna Crasna, de tot maghiară, încunjurată de Români (oláhok) în masă așa de mare, prin înființarea judecătoriei s'ar întări și desvolta«. —

Asta-i deci, maghiarizarea!

Ziuă critică. Pentru jumătatea dintâu a lunii August vestitul Falb profetește ploaie multă, ear' pentru a doua jumătate timp uscat. Cea mai critică ziuă în August va fi în 21 a lunii.

Execuție modernă. Executorul *M. Kálnóky* dela judecătoria din Salonta-mare și avocatul *C. Hadházy* tot de acolo, în 3 August au eșit în comuna *Okány*, ca să facă execuție la locuitorul *I. Tarsoly*. Neaflând prin casă nimic de cuprins, avocatul a recuierat doi gendarmi și cu ajutorul acestora a debrăcat pe *Tarsoly* până la cămașă, examinându-i hainele ca să afle bani, ori altceva de executat, chiar și belușul pălării i-l-au luat la examinare. *Tarsoly* a telegrafat cazul la ministrul de justiție și la camera advocațională, cerând contra avocatului cercetare disciplinară.

Sultanul amenințat. Numai acum s'a străcurat în public știrea, că cu câteva săptămâni mai înainte s'a descoperit în Chioscul-Yildiz o conjurație în fruntea căruia stătea un comandant de brigadă. Conspiratorii aveau de gând să detronizeze pe *Abdul-Hamid* și să pună în locul lui pe fostul Sultan *Murad*, ținut în prinoare de actualul Sultan. Conspiratorii au fost prinși și de atunci nu mai știe nimenea nimic despre soarta lor.

Logodne. Dl *George Poponea*, culegător-tipograf în Sibiu și harnic notar al »Reuniunii sodalilor români«, și-a încredințat de fiitoare soție pe d-șoara *Elisabeta Aron*, fiica preotului *Nicolae Aron* din Laslăul-român.

— *George Muntean*, lăcătar la fabrica din Bod, și domnișoara *Paraschiva Pernea* s'au cununat Duminecă în biserica Sft. *Nicolae* din Brașov.

Păruială domnească. Viconotarul *Aurel Bârsan* dela tribunalul din Seghediu și subjudele *Bata Béla* duelaseră cu săbii, ambii au scăpat nerăniți, dar' au părăsit terenul neîmpăcați și numai Duminecă după ameazi s'au întâlnit de nou într'un birt. S'a așezat fiecare la altămasă. *Bârsan* vorbea cu nevasta hotelierului și i-a oferit roze, pe cari cocoana le-a dus la piept. *Bata* văzând aceasta a sărit la ea și smulgându-i rozele le-a aruncat jos, insultând cocișește pe *Bârsan*. La aceasta s'a iscat între *Bârsan* și *Bata* o păruială strașnică așa că a trebuit să întrevină poliția, ca să-i despartă.

Din Basarabia. Din cauza foametei, a erupt revoluția în mai multe

sate din Basarabia. La *Bolgrad* ciocnire între miliție și țărâtime. Douăzeci țărâni morți, șesșezeci răniți.

Guvernul Rusiei a pus la dispoziția guvernatorului Basarabiei suma de 600.000 de lei pentru a fi împărțită locuitorilor din districtul *Bolgrad*, bânțuți groaznic de secetă.

Nenorocire. Ciobanul *Bucur Crăciun* a lunecat de pe muntele *Capra-Argeș* (România) într'un abis de 140 metri. Corpul i-s'a zdrobit de stânci, cât nu mai era decât o masă informă de carne și oase.

Coadă la topor. Un membru al reprezentanței comunale din *Căpâlna-inferioară* ne scrie următoarele:

»În 2 a lunii curente s'a ținut ședința reprezentanței comunale. Între propuneri parochul nostru a propus, ca pentru pășunatul școlii în extensiune de 2½ jugăre, pe care școala nu-l folosește, comuna (fiind curat română) să dea banii pentru procurarea lemnului de lipsă la încălzirea sălei de propunere, pe motiv că școala nu are vite, ear' pășunatul îl folosește întreagă comuna. Și cine a fost contra? *Iuliu Cornea* și mai mult *Isac Dămian* (alias *Damjan Izsák*, *anyakönyvvezető helyettes*), care între multele a zis: cine are copii să le cumpere lemne, și să se facă școală comună (din școală confesională gr.-cat.) și atunci dăm bucuros ajutor.

Cum stăm, stimabile *Isac*?

Ai mâncat și ți-ai crescut familia cu prescură românească în comuna noastră timp de 14 ani.

Ce voești? Unde ți-tești? Cui ai de cuget a strica? Și recunoști acestea?

Ori doară de aceea ești plenipotențiat din partea »fondului *Vancean*« să fii reprezentant al lui în reprezentanța comună? Avis celor-ce te-au plenipotențiat. (Unul din cei de față).

Învătător patriot. Zilele acestea trecând un domn român prin comuna *Berecheiu* (comitatul *Bihorului*) și întâlnind vr'o câțiva băieți de școală, acestia i-au dat binețele cu »*Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus*«. La întrebarea călețorului băieții au spus, că învățătorul (un anume *Paul*) i-a învățat și li-a demandat, că astfel să dea binețe »domnilor«. Cerând explicații dela învățător, acesta s'a lăudat cu fapta-i patriotice, zicând: »că mă rog în țeara ungurească trăim doar'«.

Ce zice la acestea preotul local? Ce zice consistorul dela *Oradea*?

Fug Sécuii. Pentru a-i împedeca să mai treacă în România, unde se »*valahisează*«, — băiații de *Sécui* sunt dați cu sila la măiestrii, aici acasă, în părțile ungurene. Dar' lucrul naibei, că odraslele neamului lui *Ugron* nu se pot obișnui, nici cu clima din Ungaria, nici cu — munca. Câteva odrasle au fost aduse și la *Arad*, dar' au dus-o prost de tot, — cum scrie »*Arad és Vidéke*«, — pentru-că »nu știu nici într'un chip să se deprindă cu munca de meserie«. Urmarea a fost, după numitul ziar, că un puiu de *Sécui* s'a sinucis săptămâna trecută, ear' altul a fost surprins tocmai când scria acasă că are să se sinucidă și el. Poliția l-a luat sub scutul său, și cu alți trei tovarăși, cari asemenea nu erau buni de nimica, l-au trimis acasă, în patria sa. Toți patru au fost aplicați în ateliere de frunte industriale din *Arad*, de unde puteau să ese ca oameni, făcuți gata, cu bun rost de traiu. Dar' înzădar. *Sécuiul* n'are talent pentru alta, decât sau să fie domn mare, ca și *Ugron*, sau — birjar în *București*!

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Gurghiu, 4 August n. — Tîrgul de țeară al *Reghinului*, dela care un corn de țeară aștepta să facă rînd de bani, s'a început în 2 August a. c., dar' prin ordin mai înalt tîrgul de vite cornute, porci și oi a fost oprit din cauza boalelor de vite. Astfel sîrmanii oameni cari au de solvit datorii private nu s'au putut ajuta nimic.

Seceratul a scos pe mulți inși din grijile traiului. Au apucat oamenii la grâu nou, prin ce s'au mîntuit de a mai cumpăra grăunțele pentru traiul zilei. Sînt veseli și sănătoși *Românașii* nostri, căci au acum totul ce le trebuie de rîndul traiului. Dar' cât va dura aceasta?

Poeni, 5 August n. — În noaptea spre 4 August a fost mare foc în pădurile contelui *Bánffy*. Au ars cam 5000 metri lemne tăiate de ale arendațorului *Mandel*.

În 5 August mare ceartă în sinagoga din *Poeni*, între *Jidani* ortodoxi și cei moderni. Ortodoxii vreau să fie observate cu strictetă rugăciunile așa cum sînt ele rămase dela părinți, *Evreii* cei mai noi însă vreau să le modernizeze și să se roage mai puțin. De aci cearta și — păruiala. **Pedecă.**

Remetea-Luncă, 5 August n. — În seara de 4 August un necunoscut a pușcat prin fereastră asupra notarului *Gyermek Milan*, — care se spăla, venind dela arie, — și l-a nimerit în spate. Notarul se luptă cu moartea. S'a purtat rău cu oamenii, spriginit fiind de protopretorul cercului, în toate acțiunile sale contrare intereselor poporului.

Suciag, 8 August n. — Pe când pe airea seceratul s'a sfîrșit deja, pe la noi numai acum e în curgere, și astănu numai din cauza climei mai răci, ci și din cauza potopului de ploii mari, cari pe aici s'au vîrsat tot la două trei zile, începînd de astă primăvară.

În 25 Iulie a. c. a fost o furtună mare. Nu treceau 3—4 minute să nu durdue, fulgere și trăsnească. Cugetai că nu alta, fără pierdere lumea. În ziua aceea în comuna *Baciu* a trăsnet doi oameni, pe un *Ungur* și pe o *Română*.

Ungurul, un om în vîrstă se purta să-și lege snopii, să-și clăiască și să meargă apoi cătră casă, pe când fără veste a fost omorît de trăsnet. — *Româna* cosea la fereastră în societatea alor trei femei, între cari și o copilă de 10 ani. Trăsnetul i-a curmat și ei firul vietei, în vîrsta cea mai frumoasă, în anul al 28-lea al etăței sale.

POSTA REDACȚIEI

Abonent nr. 2745. Cumpără ceapă de mare din spițerie (apotecă) de câțiva cruceri și o pune pe unde umblă cloșanii; de aceasta pier, dar' griji să nu mănca din ea mățele etc. Sînt și curse (cu 2—3 fl.), cari prind la 40 de cloșani pe noapte, la *M. Feith*, *Viena II/3*, *Adlerhof*.

D. în Brașov. »*Berbecul Țiganului*« s'a publicat în nr. 18. Poesia trimisă încă o vom publica. Mulțumite și salutări.

St. I. în Făurești. Poesia ce ai trimis e cunoscută, se află prin cărțile școlare de ceteră: nu se publică.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes**.
Proprietar: Pentru »*Tipografia*« societate pe acțiuni: **Iosif Marschall**.

Calindarul săptămânei

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Soarele
	Dum. a 8-a după Ros., gl. 7, sft. 8.	rés.	ap.
Dum.	1 Scoat. c. † și S. Muc.	13 Casian	4 51 7 9
Luni	2 Ad. Moașt. S. Stef.	14 Eusebie	4 52 7 8
Marti	3 Cuv. Păr. Isachie	15 † Ad. Mar.	4 53 7 7
Merc.	4 Ss. 7 Coc. din Efes	16 Rohu	4 5 7 5
Joi	5 Muc. Eusignie	17 Bertram	4 57 7 3
Vineri	6 † Schimb la față	18 Elena	4 59 7 1
Sâmb.	7 Cuv. M. Domeție	19 Ludovic	5 1 6 59

Tirgarile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 2 August: Avrig, Păpăuș.

Marti, 3 August: Deregneu, Sân-Pavel.

Mercuri, 4 August: Ațel, Chendi-Lona, Etéd, Gernesig, Harasztkerek, Șomcuta-mare.

Mercuri, 4 și Joi, 5 August: Dej, Előpatok, Șilimeghiu, Voila.

Joi, 5 și Vineri, 6 August: Drag.

Sâmbătă, 7 August: Aiud, Lupu.

Duminică, 8 August: Cioveni, Mănăsturul-unguresc, Mociu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Un băiat

deștept, din casă bună, cu cel puțin 2 clase gimnasiale ori reale se primește imediat ca *învățăcel* la „Tipografia“, societate pe acții în Sibiu.

Cu preț redus!

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brânzeu,

profesor la licenl „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Prețul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Teara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni.

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt făcute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, izvoare ș. a. Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate zările noastre au apreciat în cuvinte elogiase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română:

„Liga română“, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită“

Comande se pot face la

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

- 1 Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- 2 Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- 3 Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- 4 Pipéruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 5 Păcală și Tândală. Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 6 Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- 7 Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 8 Colăcărutul. Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- 9 Fieca a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- 10 Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 11 Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 12 Îndărătnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 13 Răstēm de mamă. Legendă populară din giurul Nășudului. De George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 14 Bunica de Bojona Némecová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 8 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- 15 Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- 16 Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 17 Pe pământul Turcului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 18 Caldărușa cu trei picioare. Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 19 Cenușoaca. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 20 Un pețitor îndărătnic. Novela de Björnsterne Björnsen. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- 21 Prietenul meu Vântură-Țeară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 22 Scăpăratoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- 23 Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- 24 Strigoaica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- 25 Drama mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- 26 Taina unei vieți. De Björnsterne Björnsen. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- 27 Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 80 cr. sau 160 bani.
- 28 Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- 29 Sgârșitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- 30 Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- 31 Nusci-Împărat. Poveste din popor de „Mărgineanu“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- 32 Dina-Împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineanu“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- 33 Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- 34 Spice de aur. Culesc de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- 35 Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 36 Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- 37 Prințesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulcu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- 38 Dina Mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- 39 Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- 40 O partidă în patru. De Antoniu Ghislan zoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- 41 Posacul bun de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- 42 Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- 43 Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- 44 Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. 44 bani.
- 45 Roma invinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- 46 Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan“, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan“, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.
- „Din goana vieții“, ediția III. (1895). . . . . fl. 1.75.
- „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În vîltoare“, nuvele, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Doi învățați

să primesc numai decât la domnul
Stefan Moga,
franzelar (Weissbäcker),
 Sibiu, strada Treului.
 [36] 3-3

„Concordia”, societate comercială pe acții, Sibiu.

pune în vânzare [31] 9-12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrului!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

MARGARETA MOLDOVAN.

Din
 tainele
 vieții.

29 de povești și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia”,
 soc. pe acțiuni, Sibiu.

A
 apărut!

Bine apreciată
 de întreagă
 presa noastră.

La Librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu,
 se zăă de vânzare

următoarele publicațiuni

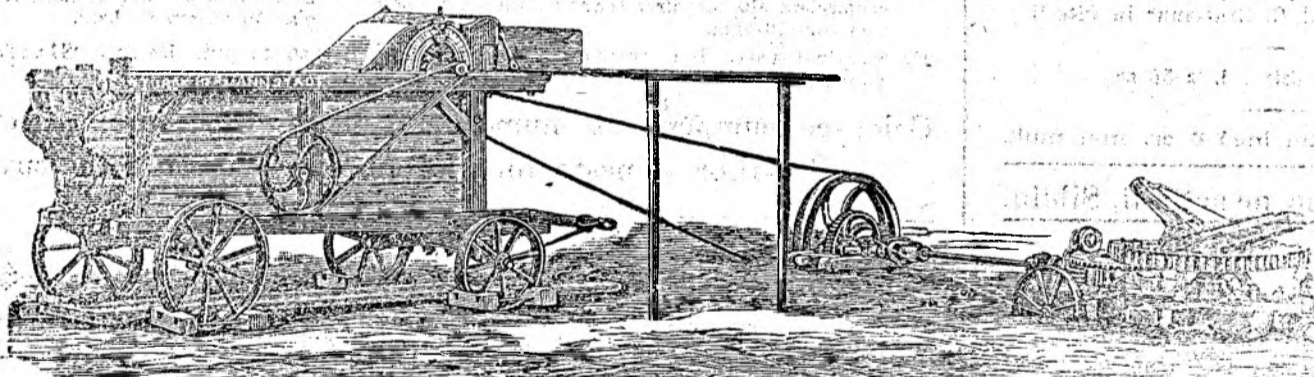
ale Societății

„Inocențiu Micu Clain”

a teologilor din Blaj.

1. „Epistole către un preot tânăr” de Aloisiu Melcher.
 Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . . . 1 fl. 50 cr.
  2. „Pregătire la moarte”, adevărate considerațiuni asupra maxime-
 melor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților
 spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
  3. „Duh muscălesc”, narațiuni de Bolanden (45 pag.) . . . . . — fl. 10 cr.
- Se recomandă mai ales preoților. —

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrieu Török,

fabrică de mașini agricole SIBIU fabrică de mașini agricole
 recomandă pentru sezonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem Backer și Clayton.

Scripețe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

[12] 9-24

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzin „Otto” este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii motorului 3-3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sînt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto”.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.